

ITINERARIS ROMANS: LA PART ALTA DE TARRAGONA

SOLUCIONARI DELS TREBALLS DE CAMP

ITINERARI III

Quarta edició: setembre de 2023.

Tercera edició: novembre de 2022.

Segona edició: novembre de 2021.

Primera edició: setembre 2009.

Autors i autores: Montserrat Cebrián Sabat, Marc Gili Gasol, Marta Panadès Manresa i Laia Torrealba i Gas.

Fotografies: Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona.

Il·lustracions: Hugo Prades i Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona.

Icones dels símbols realitzades per [Freepik](https://www.flaticon.com) de www.flaticon.com

Icona d'avertència de circulació de cotxes: realitzada per [Smashicons](https://www.flaticon.com) de www.flaticon.com

QR generats amb QR Code Generator: <https://es.qr-code-generator.com/>

Disseny i maquetació: Marc Gili Gasol i Laia Torrealba i Gas.

Edita: Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona.

Dipòsit legal: Pendent.

ISBN: Pendent.

Pàgina 7

Observem la imatge següent i assenyalau el recorregut que hem fet.

A quin important edifici correspondria el recorregut que hem fet? Raonem la nostra resposta.

Al circ, perquè la forma del recorregut és una línia recta molt llarga que acaba a una capçalera a on canviaven de sentit els carros de cavalls per fer la mateixa distància fins al principi de l'Ajuntament.

Dirigim-nos a mà esquerra pel **carrer Baixada de la Peixateria**, fins a arribar a una imponent torre anomenada **El Pretori**. Comprovarem que és tot pujada.

Ens trobem en un nivell superior o inferior a la **plaça de la Font**?

- Superior
 Inferior

Per què triem una opció i no l'altra?

Una resposta vàlida és que la pujada que hem fet ens indica que hi ha un desnivell i, per tant, un canvi de terrassa.

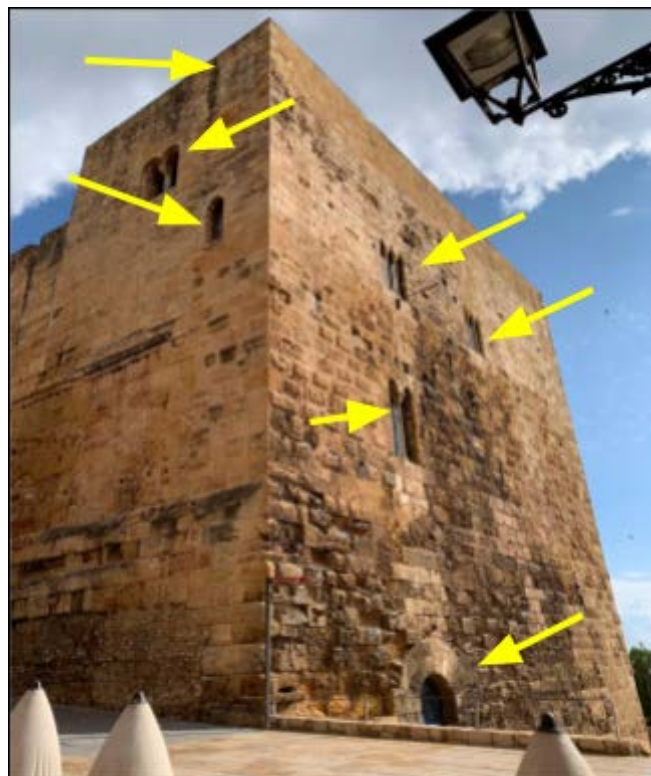
En quina terrassa ens trobem ara?

- Circ.
 Plaça de Representació.
 Recinte de Culte (Temple d'August).

Pàgina 8

Els edificis que sobreviuen al pas del temps i es continuen utilitzant en el temps és per això que s'adapten a les diferents èpoques. Observem l'edifici del **Pretori romà** de Tarragona i assenyallem les parts que imaginem no siguin d'època romana.

Per què creiem que s'han realitzat **finestres o balcons a posteriori**, és a dir, passada l'Època Romana? Expliquem la nostra resposta.

L'edifici de l'actual Pretori en època romana funcionava com a bloc d'escaleres per anar del recinte del Circ a la Plaça de Representació. A l'edat mitjana es va ocupar aquest espai i es va transformar en residència dels reis de la Corona d'Aragó. D'aquí la transformació arquitectònica.

Pàgina 10

Observem amb atenció la paret de l'edifici, reflexionem i contestem a les preguntes següents:

1. Quantes pilastres senceres podem observar en aquesta façana del Pretori? *Una, segur, tres sent molt generosos.*
2. Quantes pilastres s'hi poden intuir, encara que no estiguin senceres? *Sis.*
3. Per quantes peces està formada una d'aquestes pilastres? *Nou.*
4. Segons el que veiem a la paret del Pretori, per a què servien aquestes pilastres? *Per decorar.*

Recordem quina era la funció de la **Plaça de Representació** i responem raonadament a aquesta pregunta. Per què creieu que era important que en aquest recinte hi hagués aquests jardins, fonts i majestuosos estàtues de personatges importants?

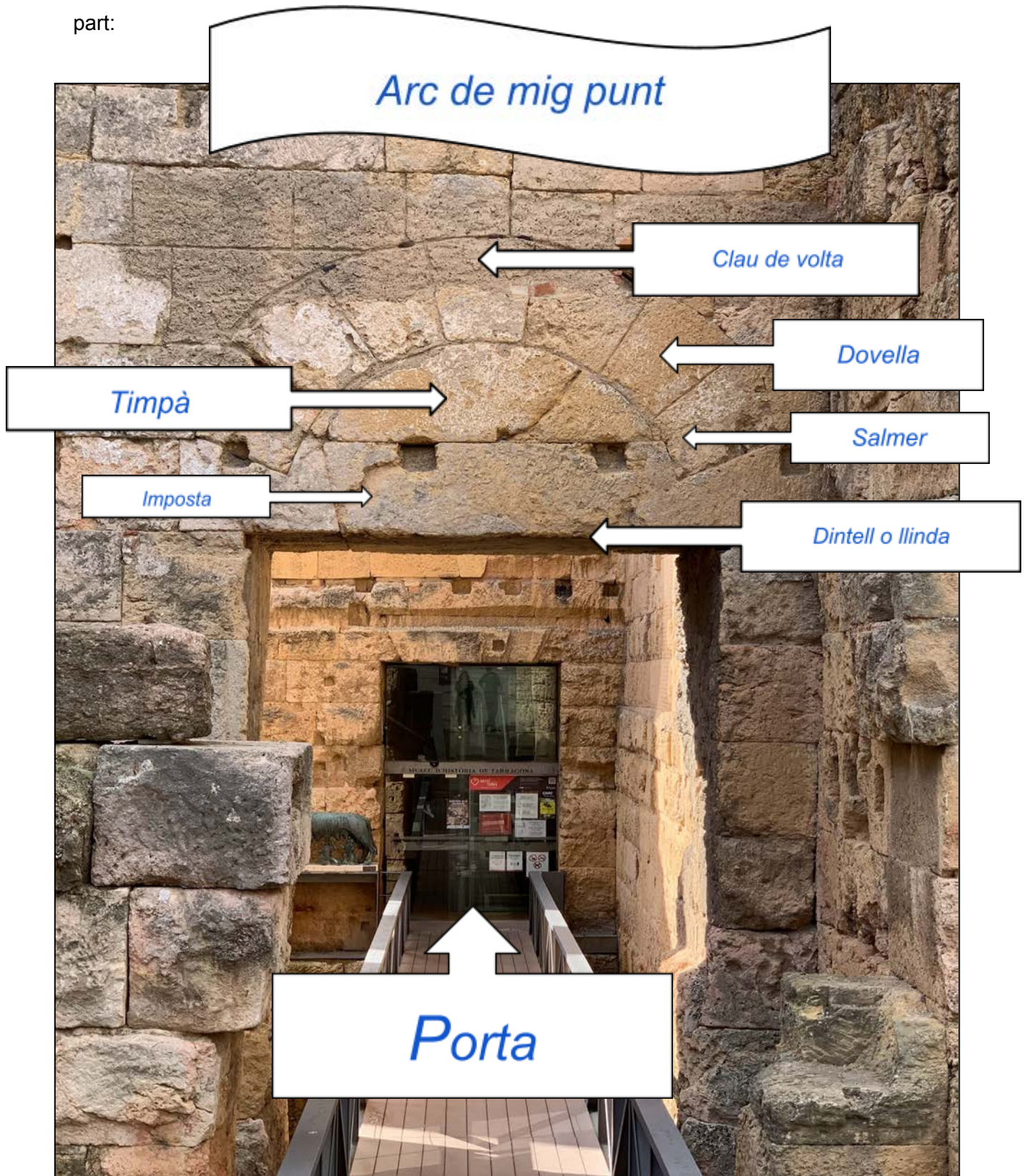
La plaça de representació era l'edifici des d'on es gestionava tota la província. S'hi trobaven espais tan rellevants com el tabulari (arxiu de l'Estat) o l'arca (caixa de l'Estat). Per facilitar l'accés als diversos sectors de l'edifici es van habilitar una sèrie de torres laterals que van servir de caixes d'escala. Com que era l'espai que representava a tota la província s'havia de mostrar el poder de Roma.

Pàgina 12

Busqueu aquest arc al vostre voltant, i empleueu les caselles amb el nom de cada

part:

Pàgina 13

Fixeu-vos en el pati que hi ha sota les escales, on podeu observar fragments de columnes. Assenyaieu si n'identifiqueu algun d'aquests tres tipus:

Sí que se n'identifiquen de restes d'una columna de tipus dòrica.

Quants fragments veieu en total? *Els que hi hagi, només s'ha de comptar.*

Quins dels elements d'una columna podeu observar?

Bases	☒	Fusts	☒	Capitells	☐

Pàgina 14

En el món de la literatura o del cinema han aparegut altres personatges que han esdevingut heroïnes o herois que també han tingut uns començaments difícils i que han hagut de lluitar per arribar a grans objectius. Posem alguns exemples:

Moises, el rei Artús, Frodo, Harry Potter, Gilgamesh, Son Goku, Rey, Alicia, etc.

Quantes mamelles té la lloba?

8

De quin material creieu que està feta aquesta escultura?

Bronze

Pàgina 15

Sabeu si existeix alguna altra reproducció d'aquesta estàtua en algun altre monument de la ciutat?

SÍ On? *A les muralles, al Passeig arqueològic...*

NO

Ens posarem al costat del **Pretori** i caminarem pel **carrer de Santa Anna** fins a arribar al mur romà de la **plaça del Fòrum**. Aprofitarem per comptar les passes que feia aquest costat de la plaça: *Activitat de solució múltiple: hi ha tantes respostes com alumnes. Han de percebre que era un costat molt llarg.*

Pàgina 16

Marquem al rectangle següent que representa l'antiga **Plaça de Representació** romana, el costat que heu estat mesurant. Pintarem, en el mateix requadre, la part grisa fosca i la clara.

Comprovem quants metres feia l'antiga **Plaça de Representació** de Tàrraco.
Uns d'amplada i de llargada.

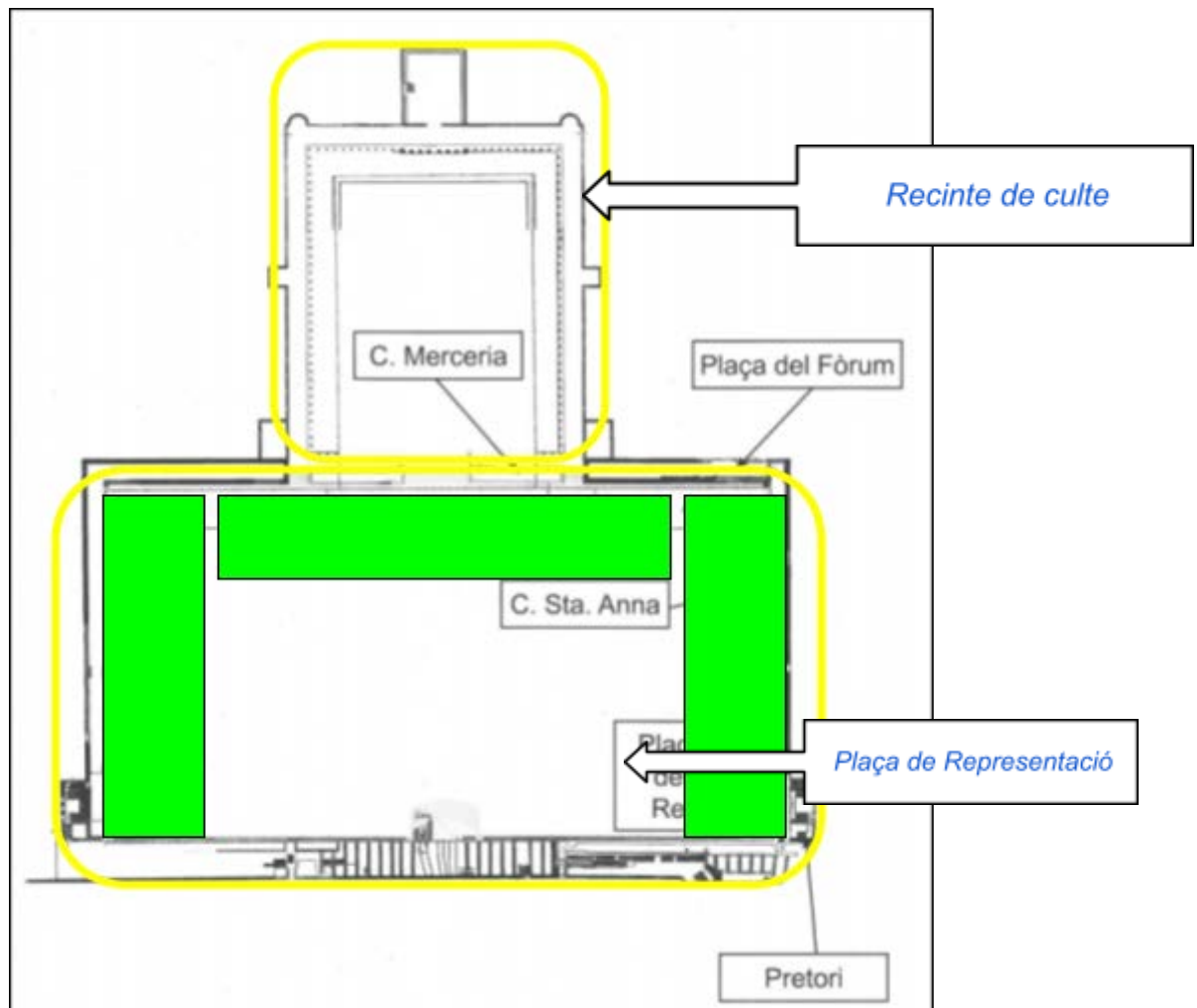
- Amplada màxima **150** metres.
- Llargària màxima **284** metres.
- Àrea de la plaça = amplada **150** x llargària **284** = **42.600** m^a

Pàgina 17

Marqueu al plànol de la pàgina anterior:

- El **Recinte de Culte** i la **Plaça de Representació**.
- La U invertida.
- L'espai que heu mesurat.

Pàgina 18

Davant d'aquestes restes romanes i després d'haver fet els exercicis anteriors, reflexionem una mica amb el que hem vist i expliquem a quin edifici podien formar part.

Una possible resposta seria: "Que la Plaça de Representació era molt gran però que gairebé no en queden restes perquè està integrada dins els edificis i els mur de tancament que hi ha és un testimoni de què aquesta plaça està sota els nostres peus i dins els edificis."

Tot just sota d'aquestes línies podem observar una fotografia del que estem observant des del **carrer Merceria** tot mirant la **plaça del Fòrum**. Podem aprofitar l'espai en blanc damunt la fotografia per fer servir la imaginació i tot dibuixant podem recrear un fragment de la **Plaça de Representació**.

Dibuix lliure resultat de la imaginació del grup de com devia ser el que hi havia a aquest espai de la Plaça de Representació.

Pàgina 19

Marqueu en un color les restes que hem anat seguint i amb un altre la forma rectangular de l'antiga **Plaça de Representació** romana que s'endevina sobre la trama urbanística actual del **Fòrum romà**.

Pàgina 20

Continuem pel **carrer Merceria** i a la cantonada amb el **carrer de Sant Pere i Estubes** veureu diverses inscripcions encastades a les parets. Són pedres d'època romana, utilitzades en l'època moderna (s. XV al XVIII). Es tracta de pedestals d'escultures romanes. Cerqueu les dues indicades en les següents imatges, i marqueu a quin personatge important podia anar dedicada cadascuna, assignant-li el número corresponent:

Pàgina 21

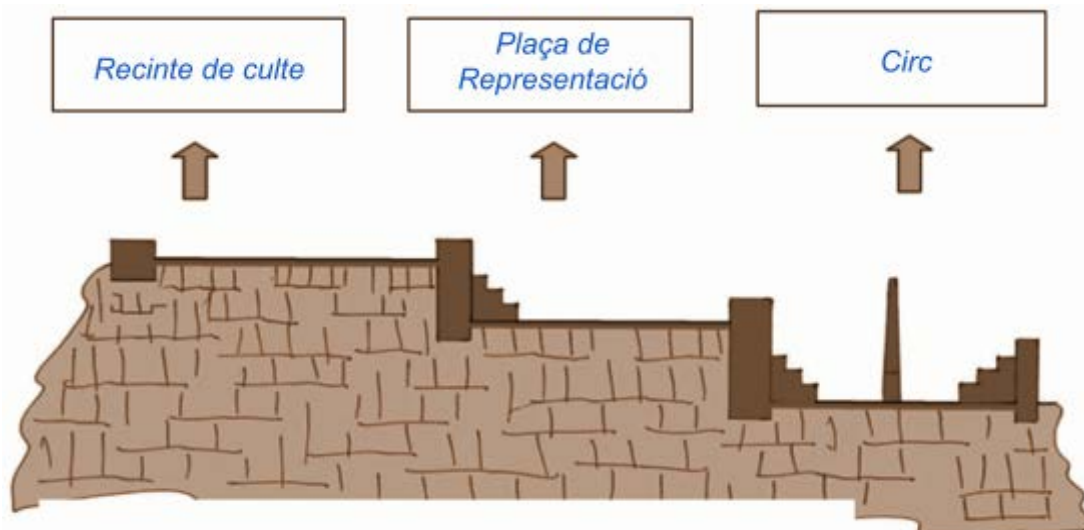

Calculem l'alçada aproximada d'aquest mur romà que podem observar per sota de l'arrebossat, a partir del càlcul d'un carreu (bloc de pedra).

Uns 9 metres.

De nou, tornem a ser davant l'**Ajuntament de Tarragona**. Penseu en el recorregut fet i escriviu a cada requadre en blanc quin creieu que és el nom de la zona indicada: **Circ**, **Recinte de Culte (Temple d'August)** i **Plaça de Representació**. Si fes falta revisem les nostres anotacions al quadern.

QÜESTIONS FINALS

Per acabar, ens proposem reflexionar sobre l'activitat mitjançant les següents qüestions:

En aquesta activitat hi ha múltiples respostes, algunes d'elles es troben citades a cada qüestió.

1. **Què hem fet?** *Hem fet un joc en grups per la Part Alta de Tarragona on hem buscat restes romanes.*

2. **Què hem après avui amb aquesta activitat?**

- *Qui a la Part Alta de Tarragona hi conviuen restes històriques i els ciutadans que hi treballen i/o viuen.*
- *Que en aquesta zona de la ciutat, s'hi ubicaven edificis de grans dimensions en l'Època Romana.*
- *Que podem descobrir part de la història de la ciutat cercant els tresors que s'amaguen en els carrers, façanes i edificis, és a dir, dins el teixit urbà de la Part Alta.*

3. **Ens han sorgit noves qüestions? Anotem quines:**

- *La gent que viu a aquesta zona té les restes al mig de les habitacions?*
- *Per què es deixen passar cotxes per aquesta zona? Si no ho fessin s'embrutarien menys els edificis i, per tant, les restes.*
- *Si algú que viu dins d'un d'aquests edificis troba una joia romana, se la pot quedar?*

4. **Si haguéssim de seguir escrivint les següents frases, com continuarien?**

- *A la Part Alta de Tarragona hi podeu trobar d'Època Romana: **columnes, escultures, escrits (epigrafia), les restes de la muralla i el circ romà de Tàrraco... junt amb botigues i blocs de pisos on hi viu la gent avui dia.***
- *Cuidar, conservar i divulgar el patrimoni romà de Tarragona és important perquè **tots i totes poguem conèixer el que hi havia en el passat a la ciutat. A més de poder gaudir de veure en directe restes de la colònia que han perdurat més de 2000 anys de la història de la humanitat. També ajudar-nos a comprendre i a conèixer perquè la nostra cultura, avui dia, és com és, ja que som hereus i hereves de la romanització.***

Recorregut de l'itinerari III traçat sobre el plànol.

